

ANY IV

NÚM. 138

BARCELONA 17 ABRIL 1891

La simpatia 's conquista
sense mica de treball.
Ja 's veu bé á primera vista,
que es una bonica artista
que fa honor al cos de ball.

Copia fot. de A. Esplugas.

CRÓNICA

Una plaga en lo teatro

MAY hem sapigut com-
pendrer per quin mo-
tiu lo teatro flamench
adquireix de día en día una im-
portància tan colossal que faria
morir de vergonya als Arjonas,
Romeas y Latorres si ressucitessen.

Avuy s' estrena una pessa qual-
sevulla, d' escassa importància,
adornada ab música passadora, fir-
mada (música y lletra) per autors
de Madrit, y ja tenen vostés, to-
cant lo bombo, á la prempsa, des-
fentse en elogis per los autors,
quins apenass' han cuydat de amot-

llar un bon argument á l' obra. Y aquesta se salva per-
que hi surt un mal xulo, ó un coro de cigarreras ó un
borratxo etc. etc. que no venen á dir mes que quatre
xabacanadas.

¡Desgraciad teatro espanyoll! Pobre Calvo, quant te
faría plorar aquesta flamencomania!

Lo mes salat del cas es, que 'ls autors d' una pessa
escarransida, son agasatjats, per un éxit pobre; si l'
obra 's posa per primera vegada á Barcelona, pagant l'
Empresa un dineral per lo privilegi d' estreno, los au-
tors venen aquí, á la ciutat comtal (*¡á provincial!*) y
aquí, no puch compendrer com hi hagi personas que s'
entussiasman per tal ó qual obra, y als autors se 'ls hi
tiri al escenari una pluja de llaurer, se 'ls hi dediquin
ápats y serenatas!...

Si aixó 's fá als autors d' una pessa poch important
que tenia de ferse, donchs, al mestre Bretón, després
del éxit de *Gli Amanti di Teruel*? ¿Que s' ha de fer per
agassatjar á autors eximis y eminents com Echegaray,
Daudet y Dumas per los grandiosos éxits de sas produc-
cions dramáticas, verdaderas obras literarias escritas á
conciencia, brodadas de pensamientos sublimes?

¡Quina vergonyal

Los autors de Madrit que escriuhen aquestas obretas
sense ordre ni compás, sols per la taleya dels drets de
propietat (que massa se la fan pagar) invadeixen avuy
lo en mal hora decaygut teatro espanyol, y pretenen
també matar lo teatro catalá sens dupte; desde 'l cen-
tro de sas reunions, cafés y cervesarias se conjuran per
veure qui parirà mes llibrets, qui farà mes *particellas*,
y s' afanyan y apa... la qüestió es omplir al públich de
xabacanadas, malgustarjarlo, enfiarlo de tonterias y....

Y (entre paréntesis) precisament aquesta es la espe-
ransa de la gent de bon gust; pero 'ls autors cegats per
la febre de que las Empresas los demanin lo privilegi
d' estreno ó bé 'ls hi ofereixen cantitats fabulosas per
sos romansos, escriuhen, y no veuhen qu' ells mateixos
son los que fan que molta part del públich se cansi d'
aquesta flamencomania sense solta, sense motiu de ser,
perque aném á veure á lo que conduheix. ¿Volen es-
coltar prosa, vers y riure ó plorar ab ell? Donchs ve-
gin una comedia de las bonicas ó un drama dels de
efecte. ¿Que tenen ganas de sentir música? pues á sen-
tir una ópera ó una bona sarzuela seria. Pero, no vul-

guin escoltar aquesta amalgama, aquest *pot-pourri* de
lletra y música, escrita moltes vegadas la una ab los
peus y composta l' altre ab los colzers.

¡Y los fums d' aquest rosari d' autors *distingits!* Lo
despreci que mostran per tot lo teatro provinciá, per
sos autors, per... pero no, per sas empresas no. Hi han
cosas que convé explotarias.

Encare que, á las Empresas de provincia los hi están
molt merescudas totas las exigencias que ab ellas tenen
los autors madrilenys. ¿No diuhen que no volen res
dels autors cataláns? Volen estrenar madrilenyerias que
maldita su gracia, puig la majoria de privilegis d' estre-
no han resultat uns *nyaps*, y perque ve l' obra de Madrit
ja ha de ser bona, en sos criteris de... fusta? Donchs
paguin, senyoras empresas. Paguin á aquestos autors
un ull de la cara per un *parto de los montes* y purguin la
penitencia de la lleugeresa ab que obran.

Lo mes sensible es que ab tot aixó lo públich *pagano*
es el que mes hi pert.... pero, hi ha un remey: que
no hi vagi.

Es una desgracia que á últims del sigle XIX hage cay-
gut aquesta asquerosa plaga sobre l' verdader teatro,
aquell teatro hont s' hi recreava l' oïdo de la donzella mes
honesta, hont s' hi aprenia molt be de Deu de literatu-
ra y elegancia. ¿Que s' hi ha de aprendrer ab aqueixos
esperpentos sense argument que corran pels nostres es-
cenaris? Ab ells cap novell autor podrá fer res de bó,
tindrà de adulterar son bon gust si 'l posseheix, y 'l
pare de familia honrat deurá abstenirse de portar sas fi-
llas al teatro hont imperi ab tot son apogeo l' especta-
cle flamench ab ribets de pornografia.

DOCTOR GERONI.

Vuyts y nous

—Necessito vint rals més,
amich meu, ¿Me 'ls pots deixá?
—Desseguida, amich Palés.

Y may més se recordá
del amich, ni dels dinés.

—Passiho bé, senyor Travessa,
¡caramba! ¿No 'm vol dir res?
—Dispensi, vaig molt depressa
que m' empayta un sastre *inglés*.

J. CASANOVA VENTURA.

La corona de rosas

La nit que á son aymador
al castell li doná entrada,
son virginal front cenyia
corona de rosas blancas.

Lo día que 'l mon deixá
se veyá damunt sa caixa,
de aquella nit la corona
ab las rosas desfulladas.

J. BALIL MARTIN.

Lo primer de Maig y jo

Lo día *Primer de Maig*
veient no 'l deixan tranquil,
sabent que *romansos* faig,
me ha enviat aquest despaig
fetxat als dinou d' Abril.

Es una carta desclosa
que diu aixís: —Codolosa,
molt caríssim amich meu;
Si no ha de saberli greu
vull demanarli una cosa.

Y es que 'm conti francament,
avans que 'm posi en camí,
lo qu' está passant aquí
la terra, puig vaig veient
que tots s' ocupan de mí.

He sabut que ma arribada,
si á molts los causa alegría,
á molts altres los enfada
tant aixís, que preparada
ja tenen la *polícia*.

¿Y per qué? *vamos á veure*.
¿So un lladre? ¿so un criminal?
¿he quedat may res á deure?
¿Lo meu sol primaveral
los frets no acostuma á treure?

¿No tinch brisas embaumadas
que fan conmourre á las nenas?
¿Arreu no escampo á mans plenas,
narts y rosas matisadas,
clavells, liris y azutcenas?

¿Per calma 'ls humans flagells
no porto vols y més vols
de canaris, passarells,

torts, becadas, oronells,
calándrias y rossinyols?

¿No faig sigui 'l cel més blau
y 'l cim espadat més vert?
¿No obligo que ab dols concert
vos cantin Himnes de pau
los pins, arpas del desert?

¿Per la hermosa juventut
no so ventura sens mida?
¿Mon goig á tots no convida?
Donchs ¿per qué ab ingratitut
me volen pagá en la vida?

Lo *Progrés* me té escullit
pera celebrar sa festa,
pero segons se m' ha dit
lo *Retrocés* malehit
vol ferne sangrenta gesta.

¡Oh, jamay! la sanch m' aterra.
¿Si so bressol del amor
y so vida de la terra
per qué desitjar la guerra
si la guerra 'm causa horror?

¡Lluny de mí! ¿de cap manera!
¡Las *discórdias* al infern!
Ans que aplaudir tal fal-lera
faré que la *primavera*
se torni insufrible ivern.

Faré que 'l camp despullat
sigui del ombriu fullatje,
fonts y rius, tot conjelat,
y ab núvols de tempestat
taparé lo blau celatje.

Obligaré que las aus
no s' apartin de sos nius
y fins als *reptils* esquius
faré sortir de sos caus
perque alternin ab los vius.

Y tot trist fins al deliri,
sense un' au, sense una flor,
faré que trobi 'l seu cor
en lo mon un cementiri
ja que tant buscan la mort.

Per 'xó Codolosa, amich,
tenint semblanta intenció,
aqueixas lletres li escrich;
tréguim de semblant fatich
¿puch posarme en camí ó no?

Contéstim amich *poeta*,
sense dilació ni empaig,
per la resposta discreta
serveixis d' una oreneta.
Son amich,

Primer de Maig.—

La meua resposta fou
concisa com ella sola,
veient que la llaga 'ls cou
als que 'ns repican la sela,
ab quatre mots n' hi hagué prou.

Hu de Maig, estiguis quiet,
no vingui y si tant s' hi empenya,
frets escampi á tot indret
puig per curarnos del *fret*
crech que no 'ns faltará *llenya*.

JOSEPH M^a. CODOLOSA

**

Lo mon m' ha abandonat, mare estimada,
no tinch afectes ni xapluch en lloch,
no tinch los besos teus, ni de la aymada,
los besos palpitants, rublerts de foch.

Tothom m' ha abandonat; errant faig via
pel mar irat y foll de las passións;
en va cerco l' estel que 'm feu de guía
en la etat de las bellas il·lusións.

Jo soch un mort que dirigeix sos passos
lluny del sepulcre ahont jau la falsetat;
tothom al veurem, encongeix los brassos
puig s' enllotá fa temps la Humanitat.

Lo sepulcre es pregón, mareta mía,
y omplenarse jamay podrá fins dalt,
que en aqueix mon hi brolla la falsia
com mes potència té lo temporal.

Lo mon m' ha abandonat, també oblidarte
jo vaig fè' en altre temps, com vil traydor;
mes perdónam que avuy ja vé á abraçar-te
per una eternitat, ton fill del cor.

JAUME NOVELLAS DE MOLINS.

Madrid, Abril de 1891.

EPIGRAMAS

—¿Ahont diable t' estás, Esteva?
—Al costat de ca 'n Peret.
—¡Enterát! ¿Y ahont viu aquest?
—¡Al costat de casa meval

—¿Se li ha mort lo seu marit?
—¡Ay, senyó, ves qui ho diria!
—¿Va ser de día ó de nit?
—¡No senyor! de malaltia!

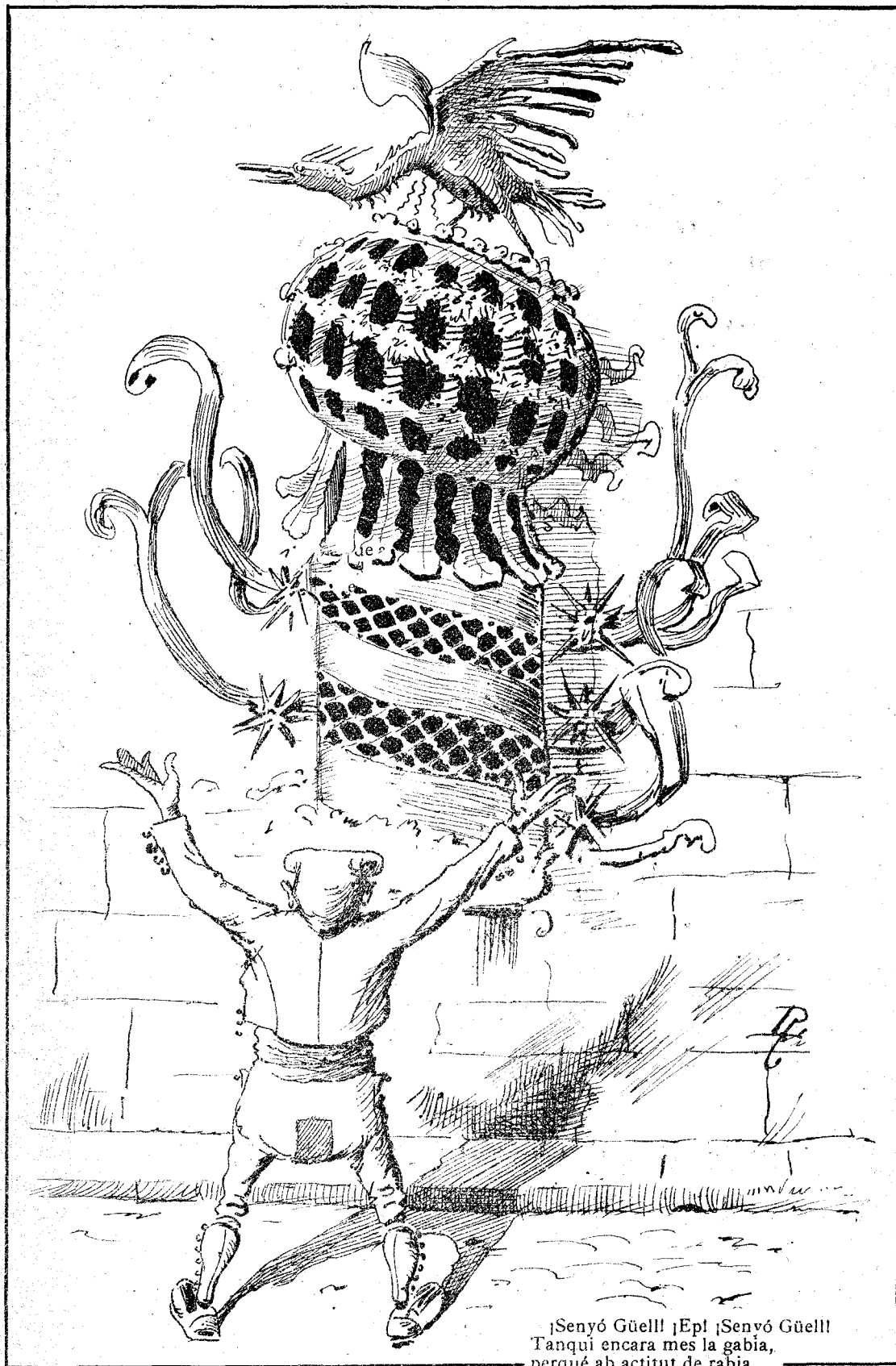
R. ALONSO.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartolina, deguts al llapis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Punts suspensius, una escullida col·lecció en la que hi constan entre altres, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gayarre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, E. Mascheroni, L. Fontova, C. Bordalba, R. Nobas, Ll. Gorritz, Maria J. Massanés, M. Montes, J. Ruiz, P. Tintorer, M. Fabregas y C. Lorenzale.

CARRER NOU, NUMERO SET

¡Senyó Güell! ¡Epl! ¡Senyó Güell!
Tanquí encara mes la gabia,
perqué ab actitud de rabia
veig que s' escapa l' aucell.

UN REFRESCH

—Senyora, aquesta beguda
diu que refresca las sanchs.
—Ja ho sé; jo la prenc per gust,
—Jo ara, per necessitat.

LO DIA DE REBRER

‘Altre dia vaig anà al Liceo á veure ‘l *Rigoletto*.

En los sillóns del costat del meu, hi tenia uns amichs; marit y muller.

Després de saludarnos y preguntarnos per las familias;

—Fa tres ó quatre días que deya á n’ aquest, va dirme ella senyalant al seu marit, que ‘l volia veure.

—¿A mí?

—Si senyor á vosté!

—Ja sab que sempre estich á la seva disposició.

—No ‘t creguis que sigui per cap cosa d’ interés, va ferme ‘l marit.

—¡Qui sab! afegí ella. Tot sovint, continuá dirigintsem á mi, lleigeixo escrits de vosté y veig qu’ es aficionat á esplicar cassos.

—Un xiquet, senyora. ¿Que ‘n sab algún?

—Y que crech que li agradará.

—Donchs, miri; si no es molt llarch, encara ‘n tenim per un quart d’ hora d’ esperá que puji ‘l teló. Ab aixó, si ‘m vol fé l’ obsequi...

—Prou; però pot se si que ‘l meu marit te rahó en dir que es una tontería.

—Es clá que ho es, va respondrer. Per esplicarho entre nosaltres, bè; però per lo demás...

—Bé, tu fes lo favor d’ escoltà y callá, vaig dí amigablement á n’ ell; perque per uns tenen lo major interés moltes cosas que á ne ‘ls altres semblan insignificantas.

—Corrent; donchs explicat tu mateixa.

Y ella ho va fé aixís.

* *

La setmana passada vaig trobá á una que había sigut companyera meva de col·legi. Feya molt temps que no ‘ns habíam vist y ‘m va demostrá molta satisfacció de tornarme ‘á veure invitantme ab gran insistencia á qué anés á passá una tarde á casa seva. Jo ‘m resistia á aceptar l’ invitació, però veyent que fins demostrava pendrer á mal la meva negativa, vaig dirli que hi aniria un dia en que no l’ hagués de destorbá per res.

—No ‘m destorbarás may, va dirme; y si tens recel d’ aixó, vina ‘l dijous, qu’ es lo dia en que rebo y que per lo tant, no tinch res que fer. Té; aquí tens la targeta y sabrás la direcció de casa.

Dient aixís; va donarme la targeta, que deya, además de la direcció:

“Cándida Barnils, viuda de Riera., *Reb los dijous*. ¡Hey! aixó ho deya en castellá; per suposat.

Per abreviá. Va arribá ‘l dijous y al comensá la tarde vaig anármen á casa la Cándida.

Quan jo hi entrava, ‘n sortia una senyora.

—Vamos, veig que ja has cumplert, me diu la Cándida. Treute l’ abrigh y ‘l sombrero. Ab tú ‘m distreu-ré de las cabórias que m’ ha contat aquesta que acaba de sortir. Es la Paca Romagosa ¿no la coneixas?

—No.

—¡Enrahona!... Ni sé d’ ahont se treu las historías. Jo li dich la *Gazeta*, perqué no passa res á Barcelona

que ella no n’ hegui esment. Si la noya de fulano ‘s casa ab sutano; si ‘ls pares d’ ella no hi venen bé; si aquell tracta malament á la seva senyora; si de l’ altra ‘s diu ó ‘s deixa de dir; si tal casat se vol divorciá; en fi no ‘s mou una mosca en la societat barcelonina, que ella no ho sápigam. Jo sempre ho penso: no sé lo que deu dí de mí, perqué com que parla de tothom, jo no dech esser una escepció de la regla general. ¿No t’ ho sembla?

—Que vols que digui de tú?

—Que jo ho sápigam, res; pero ‘l mateix pensament aquest deuen ferse tots los de qui ella parla. Aném, aném al jardí, á tú que t’ agradan las flors com á mí, hi disfrutarás.

—Aném.

Al cap d’ un moment que ‘ns estávam al jardí, vé la cambrera y diu:

—Senyora: hi ha donya Consuelo de Marlés.

—Vés, vés, vaig di jo á la Cándida. Jo ja ‘m quedaré aquí; vés.

—¿Cóm, vés? me contesta ella. ¡Y ara! Vina, vina. ¡No ‘n faltaria d’ altra que ‘t deixés aquí sola!

Passém al saló é hi trobém á la donya Consuelo.

—¿Vosté per aquí? li pregunta la Cándida. ¿Y ‘l seu senyó?

—Molt bé, gracias, respón la *visita*. De vosté ja sé que está bona, perqué acabo de trobar á la senyora Romagosa.

—Si, no fá molt que ha sortit, y que per cert, (aixó es un dirho entre nosaltres) m’ ha posat un cap... No sé qui l’ entera. Quan ha sortit ho deya á la senyora (senyalantme á ne mí), qu’ es una amiga meva de col·legi.

—Celebro de conéixela, interromp donya Consuelo saludantme.

—Gracias; igualment, dich jo.

—Donchs, si senyora, continua la Cándida; entre altrás cosas, m’ ha contat la senyora Romagosa, que alló que ‘s deya de donya Lola Trenchs, es cert.

—¿Vol dir? Jo ‘m creya que sería alló que ‘s diu de tantas, sense esse vritat.

—Quan ella ho assegura... Miris; desde casa seva tots los dias, entre tres y quatre de la tarde, veu á ne ‘l militar aquell que passa pel devant de can Trenchs y saluda á donya Lola que s’ está esperantlo, naturalment, darrera dels vidres del balcó. Lo mateix que deyam l’ altre dia de la Felipeta Estrany, ab la sola diferencia que ‘l d’ aquesta es un banquer.

—Bé, pero ‘l marit... Suposo que ‘l senyó Trenchs no ‘n malicia res.

—Es clá qu’ ell no se ‘n deu habé adonat. Es alló de que tothom ho sab menos ell. Y després que ell á n’ aquella hora deu sé fora casa.

—Veliaqui donya Cándida lo que té casarse un home ab una dona molt mes jove que ell. Com deya vosté, lo mateix que la Felipeta.

Aixís va aná continuant aquesta conversa entre la Cándida y la donya Consuelo, donant detalls y mes detalls que ‘m permetrá que me ‘ls calli.

Per fi va despedirse la *visita* y al esser fora, ‘m diu la Cándida:

—¿No la coneixias á n’ aquesta?

—No, noya, no. No ‘m moch gayre de casa y las mevas relacions son molt pocas.

—Es una senyora qu’ está molt bé! La casa que s’ está aquí á la Gran-vía es seva y té al Putxet una bo-

na torre. Ella era una pobre, pero va tenir la fortuna de casarse ab un home rich. A n' ell si que 'l teu marit prou lo deu coneixer. En Rossendo Marlés.

—No se si 'l coneix; jo no.

—Es un que ha quebrat dugas vegadas.

—¡Que dius! ¡aixó si que no ho entench! Ella era pobre, s' ha casat ab un que ha quebrat dugas vegadas ¿y es rica?

—Jo 't diré: 'l senyó Marlés, avans de quebrá, va comprá las fincas fentlas posá en nom d' ella y aixís los acreedors no se li van pogué tirá á sobre.

—¡Ah! ja.

—¡Y donchs! ¡No 'n faltaria d' altre sino que no hagués tingut aquesta previsió! ¿Cóm s' ho farien? Tenen quatre families.

—Ja ho veig, ja.

Se sent la campana de la porta y als pochs moments entra la cambrera dient:

—Donya Rosalía.

—Que entri, contesta la Cándida. Y dirigintse á mí, baixant la veu, me diu: Es una que viu aquí al según pis, casada ab un *americano* de Sitjes.

—¿Com vols dir?

—Un qu' es fill de Sitjes, pero que va fer la fortuna á América. Ella, després de casada també va anarhi uns quants anys.

Apareix la senyora del *americano* de Sitjes.

Després dels corresponents saluds, comensa la conversació la Cándida:

—¿Y donchs, donya Rosalía? No sé lo que 'm ha dit avuy lo porter de no sé qué han tingut la minyona de vosté á la del altre pis.

—¡No me 'n parli donya Cándida! Fins jo hi volia tomar bassa, però 'n Panxo m' ha dit: *no ti metis, no ti metis* Rosalía. Configürense vostés que la seva *muchacha* había fregat los poms de l' escala, sense cuidar-se després de barrer los polvos de terra. La méva mulata que es una *avispa*, se 'n ha adonat y li ha dit: *muquer, sé mas endressada*.

L' altra, que li contesta: ho só mes que tú, negrita. La mulata, al sentir-se rebaixada, ha tractat á l' altra de *guanaja*. Y s' haarmat una *marimorena*. Me 'n he enterat y *repitu* que á no ser per en Panxo m' hi *metu* jo. No té la culpa la *muchacha*, perque ella 's veu qu' es una pobre *guajira*, que 'n dihem *por allá*; la culpa es de la senyora, que deuria ensenyarla á ser *limpia*. Pero ¡cál la senyora ha sortit també á l' escala al sentir los crits, y anava vestida ab unos *pingajos*, que desseguida m' he *dichu*: *tal pera cual*. Desde 'l balcó del comedor veyém lo del altre pis, y *repitu* que s' hi *vé* gota de asco. Tienen una criatura *paqueña*, que, pobre *anquel mio*, va per casa com un *pardioseru*. Si pogués veure 'l pis, *estoy* certa que *parece* una *pusilga*. Y tot aixó *repitu* que es culpa de la senyora. Aixó no ho diria en otro sitio, pero vosté es la duenya de la casa y li son *debidas* aquestas confidencias.

—¡Qué hi vol fer, donya Rosalía! No tots los vehins son iguals y 'ls uns han de pendre paciencia pels altres.

—Verdad... A mi per una part no m' agrada parlar, y per l' altra en Panxo 'm diu: *échatu* á l' esquena. Dias passats hi había á casa la Tula, la meva cunyada, y 'ns mirávam unas alfombras que tenían *tenditas* á la galería, que feyan regirar l' *estómagu*. Y després *repitu*.

Va semblarme que la Cándida ja 'n debía teni prou d' aquesta relació, perque tot desseguida va interrompre á la vehina dient:

—¿Y que fá la seva cunyada, ara que 'n parla?

—¡Pobrecita! La ditzosa Bolsa es la perdició de las familias. Lo meu Panxo sempre 'm diu: "no m' hi *metu*, perque quan ménos, d' *eneru á eneru*, el *dineru es del barqueru*...". Y fa bé perqué 'l meu cunyat, lo marit de la Tula, s' hi ha *perdidu*. Vosté ja la veu, que va al teatro tan *compuesta* que tothóm diria qu' es una condesa; donchs aquest dia que li parlo va venir á enmatllevar *cinco pesos* á ne 'n Panxo; y molts dias hi som. Dios me libri de dirho á ningú, pero entre nosaltras ja 's pot dir.

(Fassis cárrech de que á mi no 'm coneixia de res.) Y continuá:

—Dias *atrás* estava de visita á un' altra casa, y allí 'n parlava á tres ó quatre senyoras; y lamentantme del meu cunyat, totas foren del *pareser* que la Bolsa hauria de *desapareser*.

Lo relletje del saló va deixa aná las cinch y jo 'm vaig alsepar per anarmen, dient á la Cándida que ho tenia tart.

Quan en la porta la Cándida 'm despedia, entrava de visita, según vaig sentir dir á la cambrera, donya Lola Trenchs; aquella á qui li passa 'l militar per devant de casa totes las tardes.

Me 'n vaig anar, y 'm sembla que á aquesta mena de visitas, no m' hi pendrán per altra.

* *

Acabada la relació, 'l meu amich me pregunta:

—¿Que 't sembla si 'n treurás res d' aixó que t' acaba d' esplicá aquesta?

No 'n treuré mes que 'ls noms y n' hi *pcsaré* d' altres. Lo demés, ho escriuré tal com ho he sentit.

Un *pssit*... del públich me va fe adonar de que 'l director d' orquesta alsava la batuta.

En mitj del major silenci comensá l' introducció del *Rigoletto*, y jo estava capficat, pensant en las visitas y en las de donya Cándida Barnils, viuda de Riera, quan en lo prólech de l' ópera semblava que 'l ténor se 'm dirigís á mi al cantar

"*Questa, quella, per me pari sono*," es dir: "aquesta, aquella, per mi son iguals."

CONRAT ROURE.

Fanch

...~*~...

Duya 'n Pep, pantalón blanch; en Quim, negre lo portava y abdós van caure en lo fanch vora 'l mas de l' Almadrava.

Y un cop de terra aixecat, reya 'n Pep al adonarse qu' éll, de negre anant tacat, vá de blanch, en Quim, tacarse.

Y de lo malehit bassal cridava l' altre, fugint:
—¿Veus, noy? la causa es igual; pro lo efecte es molt distint.—

FRANCESCH MARULL.

—Ja s'acosta; m'amenassa,
me reganya los uyals;
treu foch pels ulls; ab las urpias
fins espanta als generals.

La tinch aprop: ¡assistencial...
 ¡Jesús, María, Josephi!
 ¡Ja 'm pega la falconada!...
 (Desperta) ¡Ay, son los dits meus!

LICEO

Molt bon èxit ha obtingut la òpera del malhaurat Bizet, *I pescatori di perle*.

En son desempenyo se distingí la senyora Turconi-Bruni, que sigué molt aplaudida en lo final del primer acte y *aria* del segón, lluhint en lo cant sa preciosa veu, principalment el atacar las notas agudas y en los passatjes de agilitat y soltura.

Discretíssim estigué lo tenor senyor Moretti, logrant ferse aplaudir en lo *duetto* ab lo barítono y á la preciosa *aria* del primer acte, pessa saturada de inspiració y sentimentalisme essent per tal motiu de verdadera proba pera un artista.

Va observarse en lo senyor Aragó, que 's trobava indisposat.

Molt bè la orquesta baix la esperta batuta del mestre senyor Mascheroni, y mes que regular los coros.

Se prepara la reproducció de *Otello* pera debut de la senyora Kate Bensberg (ultimament contractada) y també del senyor Cardinali.

ROMEA

S' ha estrenat ab èxit regular *La familia Carbó*, drama en 4 actes arreglat al catalá per lo senyor Miró y Folguera (Joseph.) L' obra original es de Balzac y segóns noticias te 5 actes; de manera que al voler lo senyor Miró condensarho en 4 ha fet que desde l' acte tercer fins al final del drama, resultés tot difús y en molts moments monótono.

La familia Carbó va ser en alguns moments aplaudida y en altres rebuda ab mostrars de desagrado per lo que acabém de apuntar, sens dupte. La execució molt bè en conjunt.

També á benefici del jove actor Sr. Cebrián, va estrenarse, dilluns passat, lo monòlech del nostre amich senyor Guasch Tombas, titulat *Lo setè, sant matrimoni*, que obtingué bon èxit, y mes á no duptarho n' hauria tingut si 'l beneficiat que lo representá, en alguns passatjes no s' havés deixat dur de la emoció natural que impera sovint en l' ànim dels actors que per primera vegada surten á dir un monòlech.

La setmana entrant publicarém un fragment de dita obra, que tan ben rebuda fou pel numerós públich que omplia 'l teatro, pera que nostres llegidors puguin saborejar sas armoniosas y xispejantas quintillas.

NOVETATS

Segueixen los beneficis. Dillúns passat, com deyam, tingué lloch lo del senyor Guitart, vejentse aplaudit dit apreciable actor per la numerosa concurrència.

Lo vinent dillúns toca 'l torn al senyor Muns que ha escullit pera cridar gent al teatro l' interessant melodrama *El salto del torrente*, en qual obra hi pren part gayre bé tota la companyia.

Dimars ha d' estrenarse *La viudeta*, comédia catalana del senyor Pin y Soler.

Y res mes de particular.

CATALUNYA

Ab verdadera ansietat era esperada la banda de cornetas composta de senyoretas de la companyia Cereceda, á causa

de los molts elogis que las hi habían tributat los periódichs de Valencia y Madrit, aixís es que en lo dia del *debut* hi assistí una concurrència extraordinária la qual justificá los justos elogis que referí la esmentada premsa.

Tant en lo pas-doble, original de Chueca, de la obra *E chaleco blanco*, com en una marxa sobre motius de la tan coneguda dels «Infants» y en un altre pas-doble acompanyat de coro y orquesta (pessas aquestas arregladas pel mestre Cereceda) lográ la dita banda, desbordar al públich plé d' entusiasme y admiració per lo notable colorit y afinació que s' observá en son conjunt.

Se distingí d' un modo especial en lo cabo de cornetas, la reputada primera tiple senyora Mariscal per donar á dit personatge una marcialitat y ayre militar imponderables.

Inútil creyém dir que també participá de la justa ovació lo mestre Cereceda ja que ab la nova innovació ha demostrat un cop més las notables condicions de mestre-director que reuneix.

TIVOLI

Dissapte passat s' estrená la anunciada obra *La gran feria* sarzuela del senyor Coll y Britapaja, resultant ser una refundició de *Hotel Internacional*, sarzuela també del mateix autor y estrenada fá alguns anys en aquest mateix teatro, ab regular èxit.

Lo públich rebé ab agrado la *apedassada* obra fent repetir várias pessas musicals y celebrant sos xistes (encar qu' alguns d' ells massa carregats de pebre) habent cridat ab insistencia al autor, que no 's presentá fins al final de l' obra.

A nostre entendre lo primer acte es superioríssim al segón, inconvenient que á no existir, no vacilém en afirmar que *La gran feria* sería de las millors obras del senyor Coll y Britapaja.

La execució molt acertada, distingintse las senyoretas Segovia y Leyda y los senyors Bosch, Sala-Julien y Ripoll.

GAYARRE

La gata de oro, última producció dels senyors Liern y Rogel perteneix al género fantástich bastant deshauciat de lo gust modern.

Algunas de sas escenas recordan massa la comedia de màgica *La Almoneda del Diablo* del mateix senyor Liern, pero la brillant versificació y alguns dels xistes ab que ha adornat sa última producció fan que lo públich la escolti ab gust.

La música té alguns números que ab justicia foren aplaudits, entre ells lo valz presentació del príncep de la Nit en lo primer acte, y un *duo* cómic del segón.

La Empresa per sa part ha contribuït en gran part á son bon èxit, puig ha montat la obra ab verdader luxu, no planyent gastos de cap classe.

En son desempenyo se distingí la senyoreta Martinez lluhint ab son trajo elegantíssim sas esculturals formas que ab regositj eran admiradas de sos *amateurs*.

Molt bé l' acompanyaren los senyors Sanchez Mula, Posac y Ramos y als regular la senyoreta Simó que continuament está distreta en l' interpretació de son personatge.

Sabém que pera lo próxim mes se tracta de fer reformas en la Companyia, habentse contractat á una artista que per son talent y discreció ha sigut l' admiració del públich de Madrit.

Per avuy res mes.

CALVO-VICO

Ab dos pléns á vessar diumenge 's feu la comédia de màgica *La Almoneda del Diablo*, en qual obra hi alcansaren aplausos los artistes que hi prengueren part.

UN CÒMIC RETIRAT.

LAS HUELGAS

A CÁ' LA MODISTA

—Noyas: sí que aném bonicas.
 ¿No heu pas tret la de Madrid?
 —Nos hem declarat en *huelga*
 y ab aixó, podém lluhí.

PER LA RAMBLA

A CAL BACALLANÉ

—Aquí va una carnicera.
 ¿Que pot sé té convidats?
 —Comenso á fé provisions
 pels primers díes de Maig.

—Avuy que fém goig, no 's veu
 ni la teva, ni la meva.
 —Es que tan l' una com l' altra
 volén que estiguém en *huelga*.

En un poble de la provincia de Granada, l'altre dia varen barallar-se un marit y muller per veure qui dels dos se menjaria un tall de carn del bullit, que tots dos lo volian. Al últim lo marit va agafar á la seva dona pel coll y la va arrossegá fins al carré, ahont la deixá mitj asfixiada. Ell va tancar-se á casa seva, y no va volguer obrir al Tribunal que s'hi presentá, fins haber-se menjat lo tall causa de las barallas.

Segons com li vagi á la dona, que va quedar en mal estat, lo marit á la presó no tindrà motius de barallarse per talls de carn. ¡Com no 's baralli per algún sigrò ó alguna monjeta!...

A Nápol's tothom parla de la presencia d'un jesuïta que hi ha en lo convent de la Canocchia, que segons se creu es Francisco II, destronat del regne de Nápol's fa 30 anys, per las tropas de Garibaldi.

Si es cert que sigui ell, ha fet bè de cambiá de carrera, habentli pres la feyna de la que tenia avans.

Lo notable pintor D. M. Marqués té preparats alguns quadros per l'Exposició de Bellas Arts que farán rotllo. Se veu que aquest artista s'ha dit: som á casa y no hem de quedá malament.

¡Aixís voldríam que ho fessin tots!

Ha sortit lo primer quadern de la *Galeria de Catalanes il·lustres* y de segur que encara ha superat las esperansas dels que ja creyan que seria una publicació digna del seu títol.

Aquest quadern conté 'l retrato y la biografia del reputat autor de la *Filosofia de la elocuencia*, don Antón de Capmany.

Segons un periódich de Sevilla, hi ha en projecte en Cartagena fer una *becerrada* ab la condició de que tant los liadadors com los toros han de ser bornis.

Vaja, estí vist que á més de ser la terra de la *sal* també ho es de las garrofas.

Llegim que ha sigut estrenat ab brillant éxit en lo teatro del Duque de Sevilla una sarzuela titulada: *Papá suegro*, de qual música n' es autor nostre amich lo mestre Cotó y de la que ne fan grans elogis.

Nostra enhorabona.

* *

També á Saragossa s'ha estrenat ab notable éxit un drama en 1 acte, titolat: *Honra y vida*, original del reputa poeta don Joaquím Dicenta.

Molt nos plauria se representés en nostres teatros, aixís com també la sarzuela del mestre senyor Cotó; pero dadas las distincions que 's donan en obras estrenadas en teatros de Provincias, duptem poguer veurer realisats nostres desitjos.

En Barbastro 'ls burots s'han declarat en *huelga*, y per lo tant los fielats han quedat abandonats.

Ab aixó 'ls matuturs debian declararse en actiu servey.

En l'administració de correus de Vigo, s'ha trobat en lo cotxe que portava la correspondencia, un sach en lo que hi había 21 pernills.

Seria que per equivocació algú 'ls va tirá al bussón, y com que no duyan direcció, no s'ha pogut averiguá á qui perteneixian.

Conta un periódich que en un hotel de Granada va posarhi un inglés uns quants días, y al anársen va fé tréuerers del compte una ampolla de cognac, que valia deu pesetas, perque deya que no l'había consumida. Lo fondista rebaixá aquesta suma del compte, y l'inglés se'n aná y marxá á Inglaterra.

Fá d'aixó sis anys; y ara diu que 'l fondista ha rebut una carta del inglés dientli, que desde que se'n aná de Granada ha pensat en l'ampolla aquella de cognac y que 's recorda de que efectivament l'había consumida.

Per lo tant, dintre la carta hi había un giro de 20 pesetas; 10 per l'import de l'ampolla, y las altrás deu pels interessos.

Generalment los inglesos son tinguts per originals, pero may hauríam dit que recordessin millor las cosas al cap de sis anys, que al cap de quatre días.

Repichs

L'acta de Diputat á Còrts de S. Feliu del Llobregat, ha anat á fé companyia á sas germanas de Gracia y de Vich.

¡Aixó es un verdader carinyo fraternal!

Aixís ho tenian de fer la de Manresa, Vilanova y la gran majoria d'aquesta provincia, perque semblan bessonas ab aquellas tres.

Segons assegura un periódich de Sevilla, en aquella ciutat las autoritats persegueixen tant lo joch, que avuy dia pot dirse en veritat que en cap cassino ni-café de la població 's juga.

¿Per qué no 'n vénen á Barcelona d'aquestas autoritats?

Ja suposém, no obstant, que allí 's jugará á la Bolsa y á la rifa de Madrit, que no son dels jochs méns perniciosos; pero de totas maneras, del mal lo méns.

Pel dia 25 del próxim juny está anunciat lo primer *certámen literari* de Palamós que han organizat alguns joves amants de las bellas lletres.

Ja poden trempar las plomas los escriptors, perqué hi ha setze premis per adjudicarse desde l'oda á la poesia humorística.

La setmana passada tractaren de fuir d'una casa *non-sancta*, duas *palometas* que hi habitavan.

Vostés preguntan que per qué?

A saber, al carrer d'en Roca.

No ho voliam creure, pero ha resultat cert, que per tirar *fletxas* á la moral ha sigut recullida l'última edició d'un setmanari que 's publica en castellá en aquesta capital.

—¡Fletxas á la moral!

—Aquí está 'l *butilis*.

Lo dijous passat á las *Folies-Bergère*, que per si no ho saben es un local elegantíssim instalat en lo carrer de Escudillers, n.º 6, ahont se donan espectacles *alegres*, va inaugurar-se una sèrie de funcions de moda prenenhi par l' *etoile* Mlle. Zèlie Weil.

En dita funció foren molt aplaudits tots los artistas de la *troupe*, entre ells un violinista y un flautista que ab tals instruments tocaren pessas escullidas tan bé, que al final foren obsequiats ab molts... ¡rams de flors!

Y aixó vá estranyarnos de tal modo que 'ns vam dir: — ¿Será moda al extranger obsequiar als homes ab *bouquets*? ¿O es que....

La vritat es que vá estranyarnos. Pero molt. Perque aquí de flors sols se 'n tiran á las senyoras. Tant si tocan lo violí com la flauta.

A UNA FLOR

Flor, floreta regalada,
que avans érats de ma aymada
y are ets meva, per ma sort;
jo 't tindrè sempre guardada
com joya la més prehuada,
com, per mí, 'l més grat recort.

En son pit vareig mirarte,
y per poguer olorarte
hauria dat... no sé qué...
Lo meu cor va demanarte
y al moment vaig alcansarte
sens' haverme costat ré.

¡Quina ditxa es lo tenirtel!
¡quina ditxa es poguer dirte
lo que á n' ella no pueh dí!
Mon amor vull descubrirte:
pero tú avans de morirte
digam si ella 'm vol á mí.

Digam si quan tú vivías
demunt son pit, coneixías
que sofrís; digamho tú:
Si quan tant aprop tenías
lo seu cor, sospirs sentías...
Dígaho; no ho sabrá ningú.

Digam si quan t' olorava
y somreya, en mí pensava;
dígamho per 'mor de Deu:
digam si quan te besava
un sol nom ¡ay! murmurava,
un nom sol... y si era 'l meu.

¿No vols dirrho, flor, floreta?
¿M' ho dirás una estoneta
en secret, quan estém sols?...
Parla 'm d' ella una miqueta;
digam d' ella una coseta...
¿Y per qué dirrho no vols?

Mira que la pena 'm mata!
Mira que mon cor esclata
plé d' angúnia... ¡Compassió!
¡Tant que 't beso, flor ingrata!...
¿Per qué no 't llenso?... ¡Insensata!
¿Llensarte?... ¡May!... Aixó no!

Sense aroma, consumida,
jo 't tindrè, flor de ma vida,
ben guardada sempre més...
Aprop d' ell mon cor te crida;
que si tú n' ets ben marcida,
lo meu cor ben marcit n' es.

JOSEPH BARBANY.

Lo cant de la fonteta

Dexondintse l' aucellet
quan clareja l' alborada
fa sentir son reilet
vejent mon aygua gemada.

Saltirona enjogassat
entremitj de la enramada;
vá l' aucella al seu costat
com la bella enamorada.

De la floreta esplendent
entre 'l herbey amagada
mon liquit amorosment
mantè tendra sa brotada.

Un rosè que dóna bó
tinch del casal á l' entrada;
assentanshi 'l cassadó
ja no reb la soleyada.

¡Sentiréu un suau plaher
si hi veníu á l' estiuhada!...
entre arbós y ginester
corra mon aygua argentada.

Ab floretas de color
tinch la catifa brodada;
tota plena de grans d' or,
qu' es lo plor de la rosada.

Culliréu viola frescal
per las aus amanyagada;
¡ab son perfúm divinal
té la natura incensada!

Baix de mon dossier jolü
va escampantshi l' aucellada
y ab son cant dols y festiu
ella hi cria sa niuhada.

Falgueras y ginebróns
en mon palau fan estada,
passarells y gafarróns
me diuhen ¡fonteta aymada!

Es ma cambra un camaril
per llambruscas adornada,
té floretas mes de mil
y ridolta aponcellada.

Farigola y ginesters,
l' argentina ja badada;
y de l' eura 'ls brots primers
me fan verdosa llassada.

Per birombella y grebol
tinch la corona formada,
y heu de senti 'l rossinyol
si veníu á ma posada.

Endressantvos cants d' amor
mormorejant com l' onada
en lo doll de ma frescor
nos darém una besada.

FRANCISCA RABELL DE AYNÉ.

«Obra nova!!

LO SETÉ, SANT MATRIMONI

Monòlech filosófic, humorístich, en vers, original de

A. GUASCH TOMBAS

16 planas, bon paper y xispejant portada, per

¡UN RALET! ¡UN RALET!

Als nostres Corresponsals se 'ls farà lo 20 per cent de rebaixa.

ACTUALITATS

—¡Ah! senyor municipal! Jo 'm creya que tothom estava d' *huelga*, y veig que vosté está fent lo seu servey.
—Ahora precisament, mos han recomenado que vigi-lém mas.
—Donchs al meu poble ningú fa rés.
—¿Ni los municipals?
—Allí no 'n criém.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Part del cos es ma *primera*,
la *segona* consonant
y una vocal la *tercera*;
amat lector: ves buscant
qu' es nom d' home *hu-dos-tercera*.

M. EMULAP.

II.

Consonant es la *primera*,
aliment es la *segona*
y lo *Total*, bon lector,
trovarás qu' es nom de dona.

V. PADRÓS.

TRENCA - CAPS

O. Grosy Rana

Formar ab aquestas llettras lo títol
d' un drama catalá.

E. RUTLLAT.

FUGA DE VOCALS

.n s.t.n. j. c.n.ch
q.. q..n v..n. m.ny.n.
.m.t.nt l. N.y d. T.n.
d.ss.g.t l. f. .n s.n.t

P. MORA GALLART.

ANÀGRAMA

En Casimiro *Total*,
comprá un bonich pom de *tot*
á la filla de 'n Moral
que 'n venia prop del Clot.

RAMÓN COSTA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 5—Consonant.
- 3 6—Nota musical.
- 5 6 1—Las ampollas ne tenen.
- 1 3 6 5—Util per menjar.
- 1 6 5 5 2—Artista espanyola.
- 1 2 3 4 5 6—Objecte de joch.
- 1 3 6 5 6—Metall.
- 1 2 5 6—Planta.
- 1 2 5—Part del cos.
- 1 4—Riu de Italia.
- 3—Consonant.

ESPANTA-LLOPS.

GEROGLIFICH

×
dilluns
NILO
LO IV
el el

J. CASADEVALL MULLERAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—*Ca-bras*.

Fuga de vocals.—

*Deya un dia una criada**Picant alls, sebas y menta:**May estich jo tan contenta**Com quan puch fe una picada.*Trenca-caps.—*Un cop de telas.*—*Pare y Padri.*Geroglífich.—*Per postres peras.*Logogrifo numérich.—*Filomena.*Ters de sílabas.—*PE TA CA.*

TA BER NA

CA NA RI

LA TOMASA

PERIÓDIC FESTIU, IL·LUSTRAU Y LITERARI

Preus de subscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pta
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranger. id.	2'50 "
Número torrent.	0'10 "
" a travésat.	0'20 "

NOTA—Tota reclamació podrá diri-girse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña.